

Ανεξίτηλοι τόποι

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

Είχα βαφεί ολόκληρος, από την κορυφή ως τα νύχια με χρώμα μπλε βαθύ. Ένα μπλε ασυνήθιστης καθαρότητας.

Σαν κάποιο πίνακα του Φασιανού που τον υπογράφει «η γλαφυρότητα της αυλής», μοιάζαμε, ωστόσο, όλοι μας. Αφού κι οι άλλοι, είχανε στιγματιστεί με την παράξενη μπλε μπογιά και απορία γέμισα ότι οι ίδιοι δεν φαινότανε να το έχουνε συνείδηση καμιά αυτό.

Κοίταζα γύρω μου και τους έβλεπα όλους μπλε. Τους μαστόρους, τα μικρά παιδιά που με είχανε συνοδεύσει ως το σπίτι, ένα προς ένα μπλε. Τους παππούδες, τους γονείς μου, -του πατέρα μου είχε βαφεί μόνο ένα μεγάλο τσουλούφι από τα κυματιστά μαλλιά του, σαν ένα κομμάτι ατόφιος ουρανός στην κορυφή της κεφαλής του -τα δέντρα, τους λόφους ψηλά με τις ελιές, και τη μεγάλη θάλασσα, μπλε βαθύ την έβλεπα κι αυτή. Ακόμη και η γαϊδάρα μας, η Αράπω, που έτρεχε πολύ μακριά πια, καρφωμένη θαρρείς στο ίδιο πάντα μέρος, ολόκληρη γυαλιστερή μπλε μου φαινότανε.

Πήγα και λούστηκα με καυτό νερό. Αργότερα γύρισα κοντά στους άλλους.

«Δέκα πέντε οκάδες ήτανε η σουπιά», αποφάνθηκε ο παππούς. Από μακρινές θάλασσες θα 'χε φτάσει, «διωγμένη». Γιατί τόσο θεόρατη και παράταιρη, δεν μπορούσε να ζήσει μαζί με τις άλλες σουπιές κι αναγκάστηκε «να πάρει των ομματιών της».

Ύστερα μαγειρέψανε εκείνη τη σουπιά, κι άλλα κομμάτια της τα τηγανίσανε, κι έφαγαν οι εργάτες κι ο κόσμος όλος. Ήπιανε κρασί, και «ζήτω», σε μένα και «μπράβο», και «να ζήσεις Κωστάκη», «και σ' ανώτερα».

Και τραγουδούσαν πιωμένοι, και έκπληκτοι έδειχναν πολύ (μαζί μου).

- Να, πιάς πάλι να ξεπλυθείς. Δεν έχεις καθαριστεί ακόμα» μου ψιθύρισε κάποια στιγμή ανήσυχος, στο αυτί, ο πατέρας μου.

Πήγα τότε αμέσως, και άλλες πολλές φορές μετά. Είδα κι έπαθα να βγάλω τη μπογιά από πάνω μου.

Θυμήθηκα το περιστατικό, αυτό που τώρα σας το περιγράφω, ύστερα από σαράντα ολόκληρα χρόνια. Γινόντανε η εκταφή των οστών του πατέρα μου στο πρώτο νεκροταφείο Αθηνών για να τα μεταφέρουμε στην ιδιαίτερη πατρίδα. Μόλις ο κασμάς χτύπησε το σκελετό του κρανίου είδα τα υπέροχα μεταξωτά μαλλιά του που παρέμειναν ανέπαφα. Πήγα να τ' αγγίξω κι εκείνα μείνανε όλα μέσα στη χούφτα μου. Όπως τα κρατούσα παρατήρησα πως μια μεγάλη τούφα τους ήτανε μπλε. Ένα μπλε ζωηρότατο και απαστράπτον. Δέος με συνεπήρε στη θέα. Τότε ο νους μου πήγε στην άθλια σουπιά και εξήγησα έτσι το παράδοξο, αλλά ο φόβος καθόλου δεν καταλάγιασε.

Γιατί μετά την ταφή των οστών και γυρίζοντας στο πατρικό σπίτι, εγώ και μόνο εγώ, παρατήρησα αχνό να φανερώνεται ξανά εκείνο το αποτύπωμα της παράξενης μελάνης στο σχήμα του φιδιού, πάνω στην πετρόκτιστη αυλή μας, ύστερα από τόσα χρόνια βροχές και χιόνια και χαλάζια, αλλά και ψηλά στο χοντρό ακόμα κορμό της γέρινης ελιάς.

Μια αχνή μπλε γραμμή, σχεδόν μαύρη, σε σχήμα φιδιού, ανεξίτηλη από τη φθορά, με το χρώμα της να δυναμώνει ανεπαίσθητα και να επανέρχεται όλο και ζωηρότερη.

α ν α γ ν ω σ ε ι ς

ΣΕΛΙΔΑ 2

Η ωρίμανση

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΑΓΗΣ

Η μεταβατική περίοδος της ελλαδικής ποίησης.

Η σταδιακή εξέλιξη από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους έως το 1930, εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 2006, σελ. 462

Οι γνωστοί ιστορικοί της νεοελληνικής λογοτεχνίας (Κ. Θ. Δημαράς, Λίνος Πολίτης, Ηλίας Βουτιερίδης κ.ά.) έδωσαν στις λογοτεχνικές γενιές έναν απλό ταξινομητικό-περιγραφικό χαρακτήρα: τις αντιμετώπισαν σαν μεμονωμένους κύκλους δημιουργίας, απαρτισμένους από ανθρώπους διακατεχόμενους από τα ίδια περίπου πνευματικά και αισθητικά ιδεώδη, σαν ανεξάρτητες και όχι αλληλένδετες ομάδες, με συνέπεια να μην αναζητήσουν και να εξετάσουν τις μεταξύ τους ποιτικές ομοιότητες και διαφορές: να μην ενδιαφερθούν να διευκρινίσουν τι ακριβώς παίρνει η κάθε γενιά από την προηγούμενη της, σε τι, πώς και κατά πόσο την υπερβαίνει. Δεν αναγνώρισαν, με άλλα λόγια, την ύπαρξη μιας εκατονταετούς μεταβατικής περιόδου (1830-1930), κατά την οποία η ελλαδική ποίηση, σαν ένας ενιαίος ζωντανός οργανισμός, διανύοντας μιαν ομολογουμένως δύσβατη και συνάμα επίφοβη απόσταση, αναπτύχθηκε και ωρίμασε όσο χρειαζόταν για να μπορεί να πει κανείς ότι όταν εμφανίστηκε η γενιά του '30 βρήκε κατακτημένες τις βασικές προϋποθέσεις του ποιητικού λόγου. Ακόμα, οι ιστορικοί αντιμετώπισαν, σχεδόν αποκλειστικά, τη λογοτεχνία και ειδικότερα την ποίηση της «επίκεντρης» εκατονταετίας από την οπτική του δημοτικισμού, με βασικό κριτήριο τον, κατά περιόδους, βαθμό ανταπόκρισης των γενεολογικά χωρισμένων δημιουργών σ' αυτόν και τη συνδεδεμένη μ' αυτόν εθνικιστική ιδεολογία. Έτσι, με κυρίαρχο αυτό το κριτήριο, αδιαφορώντας για την εξελικτική πορεία της ελλαδικής ποίησης και προσδίδοντας στη δημοτική γλώσσα αισθητικές και ιδεολογικές ιδιότητες, θεωρώντας την φερέγγυο αισθητικής αρτιότητας και ποιητικής αξίας, τοποθετούν τη γενιά του 1880, με προεξάρχοντα τον Κωστή Παλαμά, στο ψηλότερο σημείο της ποιητικής καμπύλης. Οι προγενέστεροι (φαναριώτες και μεταφαναριώτες), τοποθετούνται ιδιαίτερα χαμηλά: η ετυμηγορία γι' αυτούς είναι συγκαταβατική, κάποτε απορριπτική, ενώ οι μεταγενέστεροι (οι πρώτοι μεταπαραλαμικοί ποιητές) αντιμετωπίζονται ως φτωχοί επίγονοι της γενιάς του '80, που δεν μπορούν να απαλλαγούν από τις επιδράσεις, τη «βαριά σκιά», του Παλαμά. Όσο για τους ποιητές της δεκαετίας του '20, αυτοί αντιμετώπιστηκαν με επιφύλαξη, συγκατάβαση και, συχνά, με «συμπάθεια».

Του Κώστα Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο Γιώργος Αράγης παρακάμπει τα ισχύοντα, αγνοεί τα πάγια ιστορικά και γραμματολογικά δεδομένα, προκειμένου να επισημάνει και να φωτίσει τα σημεία σύνδεσης των τεσσάρων ποιητικών γενιών (φαναριώτες και μεταφαναριώτες, γενιά του 1880, πρώτοι μεταπαραλαμικοί και γενιά του 1920) που εμφανίζονται κατά το διάστημα της μεταβατικής -όπως χαρακτηρίζει και εξουχιστικά αποδεικνύει- περιόδου 1830-1930. Πράγμα που κάνει εμφορούμενος και ενισχυόμενος από την αδιάσειστη βεβαιότητα ότι οι τέσσερις αυτές γενιές συνέχονται μεταξύ τους όχι απλώς βιολογικά αλλά πολιτισμικά, αποτελώντας κλίμακες μιας ανοδικής πορείας ή, εν πάση περιπτώσει, συγκοινωνούντες σταθμούς μιας πορείας οπωσδήποτε εξελικτικής, παρά τις όποιες διακυμάνσεις και τις αναπόφευκτες παλινδρομήσεις της. Και αυτό, αφού προηγουμένως φρόντισε να «σκηνογραφήσει» κοινωνικά, πολιτισμικά και ιστορικά το ιδιαίστον πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε η ελλαδική ποίηση: ένα πλαίσιο, ένα πεδίο μάλλον, συνεχών και ποικίλων αντιπαραθέσεων, δημιουργημένων κάτω από την πίεση ζωτικών αναγκών και σπανίως ή καθόλου ύστερα από νηφάλια ειλημμένες προγραμματικές αποφάσεις, συγκεκριμένες θεωρίες και ιδέες («Ο,τι γινόταν, γινόταν κάτω από την ισχυρή υλική, πνευματική και ψυχολογική πίεση, όσο και να πύστευαν κάποιοι πως ήταν απλώς ζήτημα επιλογής και προαίρεσης του αθηναϊκού κόσμου»).

Με κατευθυντήρια σκέψη και άποψη ότι ο δρόμος από την ανωριμότητα προς την ωριμότητα είναι απολύτως συνυφασμένος με το πέρασμα «από την αφρημένη, γενική, ιδεατή, ρητορική του εκεί και του τότε στη συγκεκριμένη, ειδική, εμπειρική, βαθιά βιωματική, αρητόρευτη του εδώ και του τώρα αντίληψη του ποιητικού αντικειμένου», ιχνηλατεί προσεκτικά μιαν εκατονταετή πορεία, επισημαίνοντας, με υπομονή και με προσοχή, τα πρώιμα και προαγγελικά της ωρίμανσης της ελλαδικής ποίησης ψήγματα, που είναι σποραδικά και σπάνια, ίσως και συμπτωματικά, στην αρχή, πληθαίνουν ωστόσο όσο και όταν το επιτρέπουν οι συνθήκες. Έτσι, ξεκινώντας από τους φαναριώτες (Σούτσους και Ραγκαβή), την πρώτη γενιά της προσωπικής ελλαδικής ποίησης, όσο κι αν τους αναγνωρίζει ότι έκαναν αυτό που μπορούσαν, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους και στο μέτρο των δυνατοτήτων του πολιτισμικού τους περιβάλλοντος (καταγωγή, παιδεία, έλλειψη ιθαγενούς ποιητικής παράδοσης, άγνοια των συνθηκών της ελλαδικής πραγματικότητας, ανωριμότητα της αθηναϊκής κοινωνίας και του κράτους), καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ποιητές αυτοί ούτε ήθελαν ούτε μπορούσαν να διαδραματίσουν άλλο ρόλο από αυτό που ήταν προκαθορισμένος από ισχυρότατους ιστορικούς παράγοντες. Γι' αυτό και η αναφορά τους στα πράγματα είναι γενική, ιδεατή, ενώ ο λόγος τους ηχηρός, υμνητικός, παραινετικός, προδίδει την απουσία της βιωματικής συμμετοχής του υποκειμένου στα γραφόμενα. Η σχέση τους με τα λεγόμενά τους δεν είναι βιωμένη, γεγονός που ο Αράγης επισημαίνει και στην ποίηση των αμέσως μεταγενέστερων ρομαντικών ποιητών της Αθηναϊκής Σχολής (Ιωάννη Καρασούτσα, Δημ. Παπαρηγόπουλο, Σπυρ. Βασιλειάδη και Αχιλλέα Παράσχο).

Και απ' αυτών την ποίηση απουσιάζει το καθημερινό, το ιδιωτικό, το κοινωνικά

συγγένειες και ο πόλεμος των λόμπυ

Για να καταλάβουμε τι συμβαίνει, είναι απαραίτητες δύο διαπιστώσεις, που απλώς αγγίζουν την επιφάνεια του προβλήματος. Το πρώτο αφορά την απεριόριστη δυνατότητα ερμηνειών που προσφέρει η κεμαλική ιδεολογία. Όλοι βεβαίως (ακόμη και οι ισλαμιστές καμιά φορά) υποτίθεται ότι ακολουθούν τα βήματα του Ατατούρκ. Μια από τις πιο ισχυρές, και ίσως η προοδευτικότερη τάση, είναι αυτή διανοουμένων του χώρου της εκσυγχρονιστικής αριστεράς, στον οποίο θα κατατάσσαμε και τον Οράν, και η οποία θεωρεί πως στην Τουρκία έχουν γίνει δύο επαναστάσεις, μια η κεμαλική και μια η σημερινή, πιο αθόρυβη αυτή, που οδηγεί στον μετα-

σχηματισμό της τουρκικής κοινωνίας και την φέρνει πιο κοντά στην Ευρώπη, ολοκληρώνοντας αυτό που κάποτε είχε ξεκινήσει ο Ατατούρκ. Άρα, ανθρώπινα δικαιώματα και κεμαλισμός συμβιβάζονται μια χαρά, και ο λόγος αυτός παρ' ότι από πρώτη άποψη φαίνεται ριζοσπαστικός και ούγουρα θα τον προτιμούσα από πολλά άλλα που λέγονται εδώ, εξυπηρετεί ταυτόχρονα και μια κατεστημένη λογική. Μετατρέπεται επομένως σε επίσημο λόγο. Η δεύτερη διαπίστωση αφορά μια ολόκληρη γενιά αριστερών διανοουμένων, που πριν από είκοσι χρόνια, σε πολύ δύσκολες εποχές, ήρθαν σε κόντρα με την κρατική ιδεολογία. Αυτοί όμως, αφού πέρασαν είτε από φυλακές είτε από αυτοεξορία, και αφού κατάφεραν να επιβάλουν τον λόγο τους και την παρουσία τους, την στιγμή βεβαίως που κάποιοι άλλοι ή χάθηκαν στην πορεία ή πήγαν σπίτι τους, είναι σε θέση σήμερα όχι μόνο να χαίρουν ευρείας αναγνώρισης ως διανοούμενοι και απόλυτης ελευθερίας κινήσεων, αλλά, το πιο σημαντικό, να υπαγορεύουν τους όρους με τους οποίους μπορεί να διεξαχθεί η κριτική. Με άλλα λόγια, είναι σε θέση να θέτουν τα όρια του επίσημου κριτικού λόγου. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν με καχυποψία ή και έκδηλη εχθρότητα οποιονδήποτε άλλο κριτικό λόγο, που συνήθως εκφέρεται από μια νεώτερη γενιά, που ξεπερνά τα όρια που αυτοί έχουν θέσει και που θεωρεί πως τα ανθρώπινα δικαιώματα και ο φιλελευθερισμός δεν αποτελούν συνέχεια του κεμαλισμού, αλλά βρίσκονται στον αντίποδά του.

Το σημαντικότερο σημείο τριβής, ωστόσο, που προκάλεσε και τις επιθέσεις εναντίον του Οράν, φαίνεται ήδη από τον τίτλο του άρθρου. Ο Οράν επιλέγει να χυπήσει «με ένα σμπάρο δύο τρυγόνια». Καυτηριάζει την πρακτική που έχουν ακολουθήσει διάφοροι οργανισμοί, πανεπιστήμια και εκδοτικοί οίκοι, άλλοτε υπό την πίεση εβραϊκών παραγόντων, άλλοτε από απλό φόβο μήπως κάτι τέτοιο συμβεί, και λογοκρίνουν οποιαδήποτε φωνή ασκεί κριτική στις πολιτικές του ισραηλινού κράτους. Το επιχείρημα του Οράν, σε πείσμα όσων τον κατηγορούν για αντισημιτισμό είναι πως μια τέτοια χοντροκομμένη εκστρατεία προπαγάνδας δεν μπορεί παρά να έχει το αντίθετο αποτέλεσμα και να δημιουργήσει μεγαλύτερη αντιπάθεια εναντίον του κράτους του Ισραήλ από εκείνη που θα συνεπαγόταν η οποιαδήποτε κριτική. Με ανάλογα αγαθές προθέσεις διατυπώνει το κυρίως επιχείρημά του, το οποίο αφορά αντίστοιχες πρακτικές προπαγάνδας που έχουν υιοθετήσει παράγοντες της αρμενικής διασποράς. Ο Οράν ήταν ένας από τους δύο διανοούμενους -ο άλλος ήταν ο Φικρέτ Αντανίρ- που τόλμησαν να συμμετάσχουν στο συνέδριο που οργάνωσαν οι οπαδοί της επίσημης τουρκικής άποψης, συντονισμένοι γύρω από το Ινστιτούτο Τουρκικής Ιστορίας, δύο μόλις μήνες μετά από το αρμενικό συνέδριο που είχε οργανωθεί από την πρωτοπορία των Τούρκων διανοουμένων. Εκεί δεν δίστασε να υποστηρίξει τη θέση της «γενοκτονίας». Ο ίδιος όμως αυτός άνθρωπος, όπως και η πλειοψηφία των Τούρκων διανοουμένων που υποστηρίζουν την θέση της γενοκτονίας, είναι κάθετα αντίθετος στην συστηματική προσπάθεια παραγόντων της αρμενικής διασποράς να δημιουργήσουν μοχλούς πίεσης εναντίον της Τουρκίας, προωθώντας σχέδια αναγνώρισης της γενοκτονίας σε κοινοβούλια, διεθνείς οργανισμούς και τελικά με το να τείνουν να εγκαταστήσουν ένα μηχανισμό λογοκρισίας αντίστοιχο με εκείνον που στο όνομα του Ολοκαυτώματος αρνείται κάθε κριτική εναντίον του Ισραήλ. Τελικά, το εύλογο παράπονο του Οράν είναι πως σε μια εποχή που η τουρκική κοινωνία δίνει την μάχη

να ξεπεράσει την λογική της απαγόρευσης που της έχει κληροδοτήσει το αυταρχικό της παρελθόν, βλέπει παντού τριγύρω να σηκώνει κεφάλι η ίδια αυτή νοοτροπία, σε χώρες που υποτίθεται πως αποτελούν λίκνα της ελευθερίας του λόγου.

Είναι αλήθεια πως το φαινόμενο δεν είναι καινούριο, πως δεκαετίες τώρα, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες, διεξάγεται αυτό που θα αποκαλούσαμε «πόλεμος των λόμπυ». Ακούμε κατά καιρούς ποικίλες ειδήσεις και ερμηνείες για το πως το ελληνικό λόμπι προωθεί τις απόψεις του για το Κυπριακό, το ιρλανδικό λόμπι επηρεάζει την διαδικασία

ειρήνευσης στην Βόρειο Ιρλανδία, το αρμενικό λόμπι κατορθώνει την αναγνώριση της αρμενικής γενοκτονίας. Ο πόλεμος αυτός, όπως κάθε πόλεμος, μπορεί να είναι ανελέητος και να κοστίζει υπολήψεις, καριέρες ή ακόμη και την ευημερία ολόκληρων πληθυσμών. Θα είναι ωστόσο λάθος να συγκρίνει κανείς, και εδώ έγκυται κατά την γνώμη μου το απόπημα του Οράν, όλα αυτά με αυτό που συμβαίνει τα τελευταία χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες, ιδιαίτερα μετά την 11η Σεπτεμβρίου, στον ακαδημαϊκό χώρο και ιδιαίτερα στο χώρο των μεσανατολικών σπουδών. Οι νεοσυντηρητικοί της Ουάσιγκτον θεώρησαν ότι οι σπουδές έχουν ηγεμονευθεί από Άραβες αριστερούς διανοούμενους, εχθρούς του αμερικανικού έθνους, με πρώτο και καλύτερο τον Έντουαρντ Σάιντ, και έχουν υποστεί τρομακτική αναδιάρθρωση. Στα περισσότερα αντίστοιχα τμήματα προωθούνται με συστηματικό τρόπο οι εβραϊκές αντί των αραβικών σπουδών, ζητείται από διδάσκοντες, ακόμη και σε άσχετα αντικείμενα, να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια όπου υπάρχουν ερωτήσεις σχετικές με τις πολιτικές τους πεποιθήσεις και εν γένει όποιος δεν διαθέτει την απαραίτητη εθνοφροσύνη, που ταυτίζει την αφοσίωση στο αμερικανικό έθνος με την πεποίθηση στην ανάγκη υποστήριξης του Ισραήλ, μπορεί και να χάσει τη δουλειά του.

Έχουν δημιουργηθεί διάφοροι μηχανισμοί ελέγχου, όπως ο διαδικτυακός κόμβος campuswatch όπου «φακελώνονται» όλοι οι αντιφρονούντες. Πολλοί σημαντικοί ειδικοί των μεσανατολικών σπουδών έχουν έρθει σε απόγνωση. Κι εγώ αν εργαζόμουν σε αμερικανικό πανεπιστήμιο μπορεί να δίσταζα να διατυπώσω αντίστοιχες απόψεις. Πρόκειται για μια καθαρή μορφή «τρομοκρατίας», που μεθοδεύεται από εκείνους που έχουν ανάγκη την λέξη αυτή σε καραμέλα, προκειμένου να επενδύσουν ιδεολογικά τα αλαζονικά επεκτατικά τους σχέδια απέναντι σε έναν κόσμο που παρακολουθεί μουνδιασμένος και κατά βάθος συνένοχος.

Δεν είναι επομένως να απορεί κανείς που τόσες βδομάδες τώρα μια πολεμική μηχανή, με πρόσχημα την «τρομοκρατία» και με την υποστήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών εξοντώνει αμάχους, και όλος ο κόσμος, Ηνωμένα Έθνη, Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμη και οι αραβικές χώρες, απλώς παρατηρούν. Εκτός από τον «πόλεμο των λόμπυ» υπάρχει και ένα πολύ πιο βίαιος πόλεμος, στον οποίο, βεβαίως, ακραίες φονταμενταλιστικές οργανώσεις όπως η Χεζμπολάχ δεν έχουν μικρό μερίδιο στην εξάπλωση της βίας. Δεν μπορούν όμως να συγκριθούν σε καμία περίπτωση με την ισραηλινή στρατιωτική μηχανή που διαπράττει στην κυριολεξία εθνοκάθαρση εναντίον των Σιϊτών του νοτίου Λιβάνου, χωρίς να υπάρχει περίπτωση ποτέ κανείς να παραπεμφθεί στην τραγικωμωδία του δικαστηρίου της Χάγης. Και για να επιστρέψουμε στην «εβραιοποίηση των Αρμενίων». Θα είχε νόημα μια τέτοια σύγκριση, αν μπορούσαμε να φανταστούμε την αρμενική αεροπορία να σαρώνει πόλεις της ανατολικής Τουρκίας, και την Κοντολίτζα Ράις να δηλώνει πως «η Τουρκία έχει το δικαίωμα να ζητήσει ως μια δημοκρατική χώρα που θα αναγνωρίζει την γενοκτονία των Αρμενίων», πριν κηρυχθεί κατάπαυση του πυρός. Πόσο πιθανό θεωρείτε ένα τέτοιο ενδεχόμενο;

Ο Βαγγέλης Κεχριώτης διδάσκει Ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου (Bogazici)

ΣΥΓΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΜΠΥ